

REDACȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se învâzvă.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbra
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Fetele noastre.

(M. B.) Coplesiti de neajunsurile și de toate necazurile, ce ne stau potrivă în lupta noastră pentru drepturile și existența neamului, uităm aproape cu desăvârșire una din principalele chestiuni, care ține mult în cumpăna viitorului nostru, adică de educațiunea fetițelor noastre.

Dacă ne dăm cât de puțin sâmba, unul din factorii principali pentru vitalitatea neamului nostru, rob și apăsător de veacuri încoace, a fost femeia.

Dacă neamul nostru a fost atât de trainic, ca să pastreze curat și necurcit limba și datinile, o datorim neapărat în mare parte femeii române, sau mai bine zis țerancei române. Da, pentru că, până bine de curând, clasa noastră de știință și inteligență se trăgea aproape exclusiv din opinea, — și mama ei a fost țeranca română.

Această superioară femeie, atât prin atavism cât și prin religiozitatea ei înrădăcinată, totdeauna s'a ferit de liftă străină, n'a făcut amestec cu ea, cu sfințenie a îngrijit scumpa comoară a limbei din moși în strămoși, până la obârșia falnicului popor al originii noastre. Astfel ne-a dat fii curați și neaoși români.

Astăzi însă situațiunea s'a schimbat. Resuflând din prea asupritoarea sclăvie, poporul nostru a reușit a-și crea de două-trei generații încoace, o pozițiune socială, cu clasa ei proprie de inteligență, ridicată la nivelul celorlalte națiuni civilizate, prin apropiere de cultură și de bună stare.

Dar cum stă cu educațiunea femeii, pentru această clasă socială? Ce s'a făcut și ce se face? Cum se procedează, ca să fie relativ egal intelectual educată, ca să poată pricepe direcțiunea și interesele neamului ei? Avem destulă garanție că femeia acestei clase înlocuiește instinctivă păstora a națiunii noastre, pe care am avut-o la țerancă?

O samă de vreme nimeni n'a ținut cont de această chestiune; până la laudabila pornire a Reuniunii femeilor române din Sibiu, care a creat cu ajutorul Asociațiunii transilvane școala superioară de fete din Sibiu, în toate ținuturile românești fetele își completează instrucțiunea în școli și pensionate străine. Multe din orașele românești de frunte au până în ziua de astăzi numai câte trei-patru clase elementare și fetele române completează puțină instrucțiune necesară la institute germane și maghiare.

Să ne deschidem însă ochii, ce rezultat poate avea această neglijență în educațiunea fetițelor noastre? Acest tiner vlăstar ca mare menire în viitor este lipsit de cea mai dulce comoară, nu-și cunoaște limba maternă, ba ce e mai mult: nici nu o iubeste.

Această anomalie se explică foarte ușor. Streinul desigur că nu va în cerca să desvoalte gustul și finețea limbii noastre; — nu se va ocupa să propue nici istoria neamului nostru de dincolo și de dincoace de Carpați — istorie scrisă cu litere de sânge, prin moartea atâtor eroi că-

zuți apărând neamul cu pepturile lor în potriiva năvălirilor străine.

Cine să le propovăduiască și să le deslușească frumoasa noastră literatură, nesecat izvor de sentimente nobile, de fapte brave, de iubire și de abnegațiune?

Fetele noastre, afară de excepțiuni, unde vatra familiară împlinește acest gol, cresc fără aceste cunoștințe. Nu te prinde mirarea că ne sunt vitregite și instrăinate de neam și de limbă. Fără îndoială că vor avea mai multă înlesnire și deprindere să converseze în limbi străine decât în limba noastră strămoșască. Simțul național este tocit, pentru că sufletele aceste gingașe n'au avut privilegii să cunoască trecutul nostru vitejese și năpăstuirile îndurate, care umple de indignațiune și revoltă până în adâncul inimii.

Literatura noastră, care a luat în deceniile din urmă uriașul avânt de a se înălța alături cu neamurile civilizate de secol, le este necunoscută, și nu au pricepere să o evalueze.

Ear' dacă ne plângem, că jurnalele noastre nu sunt abonate și cărțile apărute nu se pot vinde, apoi unde zace răul, decât în greșita educațiune ce se dă femeii române?

Până când însăși femeia română nu va deveni stăruitoare abonentă a ziarelor noastre, grupând cereul ei familiar în jurul ei, deșteptând astfel interesul de toate evenimentele, care ating binele neamului ei, — presa și ziaristica nu va fi la înălțimea ei.

Până când femeia nu va avea gustul să citească cărți bune românești, în locul romanțelor străine, pline de aventuri care îi îmbată mințile, — cărțile noastre vor rămâne netăiate și necitite chiar dacă bărbatul le cumpără.

Dacă voim să delaturăm această plagă de indiferență pentru orice revistă românească, condamnată la o timpurie moarte chiar de când se naște, trebuie să stăruim, ca și alte națiuni civilizate, de a desvolta gustul femeii, care mai cu seamă a stăruit la înflorirea literaturii germane și franceze... — Bărbatul are destulă ocaziune să citească ziarele și revistele în cluburi și cafenele, femeia însă poate forma pe rând în casa ei mica bibliotecă românească.

Această pacoste atrage și alta cu sine. Gustul de a admira numai tot ce este străin zace în păcatul neamului nostru, care ținut tot în sclăvie, s'a înveștat să rămenească la toate celelalte neamuri străine, eată de ce străinul reușește lesne să puie mână numai pe averi dar' și pe inimi românești. — Astfel le dăm însăși mână de ajutor să lupte contra neamului nostru.

Îngrijiiți-vă deci, conducători ai națiunii și voi cărturari pricopsiți, consacrați o parte a grijei și gândului vostru și acestui sex slab, care însă va trebui să oțelească o generațiune viitoare, pentru ca să vă înlocuiască în luptele naționale.

Femeia este care dă fii națiunii noastre, ea transmite sentimentele și toată puterea de viață în ei, pentru-că

mama oltuește în sufletul copilului primele sentimente de bine sau de rău, de virtuți sau de viciuri, de curaj sau de lașitate, de naționalism sau de indiferență cosmopolită. Impresiunile luate în această fragedă vîrstă nu mai pot fi șterse, rămân săpate pentru întreaga viață, și ori-ce influență străină nu le vor mai putea delătura.

Binecuvântarea ce ar rezulta pentru întreg neamul nostru, dintr'o rațională educațiune cu sentimente naționale, sunt neevolabile.

Această femeie demnă la înălțimea datoriiilor sale ar fi lumina casei ei, o icoană de bunătate și cărmuitoarea inimilor ce-o impresoară. Mergând mână în mână cu interesele soțului ei, va avea tot'dauna un țel mai înalt, care va umplea ori-ce gol al vieții, fără să se poată incuiba boala urtului și al plictiselii.

Chiverniseala căsniciei ei va fi cu dragoste condusă, — fără aere de selăvie, — ear' copilașii vor crește la sinul și pe genunchii ei, fără să aibă lipsă de mercenari străini care s'o suplinească.

Și ce dușman ar putea birui cu o astfel de straje a națiunii noastre, care va sădi caractere, va împetri vitejia și va fi cerberul limbii noastre.

Ori-cât ne-ar ataca dușmanul din toate părțile, aici vom fi invulnerabili, ori-câte capete va crește hidrei ispititoare și lacome de neamuri, nu ne va putea înghiți.

Se poate far mai sigur, pentru viitorul nostru, ori-cât de întunecat și de tulbure ar fi?

Ear' dacă vre-unul ar avea nădărușea, că prin instrucțiune superioară femeia din punct de vedere biologic ar perde din șarmuri (grații), fie pe pace, ori-care frumusețe numai pria lumina minții poate să fie perfectă, prin care viața sufletească străbate făcând pe omul superior între toate creaturele. — Ear' dacă cumva alții ar umbla cu frica în sîn că și femeia română ar putea să ceară drepturi, să se liniștească; drepturile care le va cere femeia română, în tovarășie cu soțul ei, vor fi drepturile neamului ei.

Absolutism. Ziarele de peste Leitha scriu că un guvern Thun pare tot mai probabil. Se crede că contele Thun a și negociat deja în vederea alcătuirii noului guvern. Socoteala guvernului Thun ar fi revenirea la diploma din Octombrie. Ear' motivarea ar fi: Coroana și-a împărțit dreptul de legislativă cu popoarele sale, dândule constituție. Reichsrathul n'a știut să se folosească însă de acest drept, și astfel el revine întreg earăși Coroanei. Cât despre paliativa cu §-ul 14 din constituție, nu se poate ajuta, deci acesta contempează numai o stare provizorică, ear' interesele statului cer un sistem de guvernare durabilă și solidă.

Conferință politică. Dl profesor Weigand care este prea bine cunoscut publicului cititor român, a ținut la 17 Ianuarie a. e., în teatrul „Karl“ din Lipsca și înaintea unui public numeros o conferință despre: *Aspirațiunile naționale ale popoarelor balcanice.*

Mișcarea agrară.

De când comisarul regal dr. Sélley cutrieră comunele revoltate, însoțit de miliție și de generalul comandant al gendarmilor Jablanczy, prin unele locuri spiritele s'au mai potolit. Ori mai bine: nu este cine să facă șgomot, pentru-că șefii mișcării sunt toți arestați. Prin unele comune comisia numai femei mai întâlnește, bărbații parte sunt arestați, parte au fugit de groaza gendarmilor și a miliției.

Totuși tulburări se anunță din Bogács și Cserépfalu, (com. Borsod) unde s'a trimis miliție; din Pelye, unde ca la 5000 țerani au ținut adunare, solgăbirăul Korponay și cei 20 gendarmi neîndrăznind să-i oprească.

La Kemese țeranii au omorât pe arendașul Spitz Ignatz.

La Aják au atacat pe procurorul Hrabovszky și pe judele de instrucție Diesöffy, cari abea au putut scăpa cu fuga. Au fugit și gendarmii. S'a cerut miliție.

„Népszava“ și alte ziare socialiste au fost confiscate eri la toate oficiile postale.

Ei între ei..

Vorbind despre cenzura preventivă ordonată de Perczel în contra tuturor scrisorilor socialiste, „Magyar Hirlap“ (dela 20 Februarie) zice:

„Atâta este sigur, că de azi începând, peste presa țării sunt cenzori toți: începând cu procurorul și până la primarul de pe sate. Ear' în serviciul și spre ajutorul acestor cenzori stau la dispoziție toți cei dela postă, telefon, vighilii dela gări, în fine toți, pentru a cenzura tot ce se scrie în presa maghiară“.

Intr'adevăr, prin ordinul de alaltăeri, ministrul de interne face cenzori pe toți acești funcționari maghiari, căci tuturora li-se ordonă să conștate ori să rețină la postă „ziarele în care ar găsi pasage proprii a agita țărăniimea“...

Ordinul deși sună așa pentru a potoli pe socialiști, se poate explica însă și pentru a face șicane și a lovi în presa întregă.

Eată de ce și ziarele maghiare se înspăimântă de ei.

„Magyarország“ (dela 20 c.) se revoltă contra guvernului pentru-că întocmai pe când se discută încă ce măsuri să se ia întru a împedea traficul rușinos cu acordarea titlurilor, se vorbește că guvernul vrea să facă baroni pe Hegedüs Sándor, deputat guvernamental, pe Beretvács Andre, (care e cunoscut numai de când mai zilele trecute s'a însurat cu Rene Wahrman, milionăreasă, fină a lui Bánffy) și pe Herczog Péter, liferant de tutunuri. Alte merite n'au! Au însă, așa se știe, bani mulți.

Din Bucovina.

Adunarea din Dorna.

Duminecă în 20 Febr. n. a fost la Dorna o adunarea de alegători. Inceputul precis la orele 3 d. m. La ordinea zilei era discursul dare de seamă asupra situațiunii politice, asupra organizării partidului național și programul de acțiune pentru viitor rostit de dl deputat Dr. George Popovici. S'au făcut cele mai întinse pregătiri pentru primirea vrednică a distinsului deputatul nostru.

Din România.

Epistola d-lui Urechia.

In urma comentariilor perverse ce presa maghiară a făcut epistolei prin care dl V. A. Urechia raspundea la acușările că ar fi trimis agenți să revoluționeze Ardealul, președintele de onoare al Ligei a trimis acum a doua epistolă. După ce arată că din întâia scrisoare în chip pervers presa maghiară a vroit să esplice un lucru pe care d-sa nu l'a spus, și anume că desaproabă pe șefii mișcării naționale dl Urechia combate presa maghiară după cum urmează:

Prin epistola mea adresată generalului Türri, cum și prin altă epistolă adresată de Ligă contelui Kálnoky, ca răspuns la declarațiunile făcute de el în delegațiunea ungurească, prin toate lucrările mele și ale Ligei, am protestat contra calomniei că facem *irredentism sau Daco-românism*, probând că este a fi amic al Maghiarilor de a cere guvernărilor dela Budapesta realizarea măcar în parte a programului Kosuthian față cu Românii din Ungaria. Prin ultima mea scrisoare acelaș lucru repețeam prin vorbele: „din fundul inimii totdeauna am rugat pe D-zeu să inspire guvernului d-voastră dela Budapesta, mai bune sentimente în privința conaționalilor mei, supuși fideli ai M. S. Regelui Ungariei, compatrioții d-voastre atâ de nenorociți“.

Această declarațiune a mea o ziceți *sensațională*, dar' mai adăugați despre ea o explicațiune neadmisibilă, că eu nu vă cer de cât puțină bună-voință pentru Românii din Ungaria și că eu Urechia admit de *almințrelea punctul d-voastră de vedere unguresc*.

Unde ați găsit vă rog asemenea declarațiuni în scrisoarea mea? Spiritul conciliant n'a lipsit nici unei lucrări semnate de mine, dar' când vă declar că Românii, supuși Ungariei sunt *nenorociți* este oare că-i părăsesc, este oare că admit punctul de vedere unguresc, că încetezi de a zori luminarea guvernului maghiar asupra datoriiilor sale față cu cei nenorociți?

Scrisoarea mea n'avea de scop de a pleda cauza Românilor din Ungaria, ci de a *protesta contra calomniei ce mi se aduce că eu umblu să așii revoltă în țara d-voastră*. Eu rămân și după scrisoare ceea ce am fost înainte, amic sincer al națiunii maghiare, viitoarea noastră aliată în ziua marelui *debacle*. Dar' pentru ca această alianță să fie posibilă, cu aprobarea Europei întregi, toți oamenii de stat Români vă cer *impăcarea cu naționalitățile dela d-voastră, impăcarea ce vi s'a recomandat de Kosuth ca și de Regele Sf. Ludovic*.

Balul presei.

Balul presei a avut o reușită splendidă. Sala Teatrului Național a fost admirabil decorată.

Lume imensă și măști foarte elegante. În loje elita capitalei în toalete de gală. S'a petrecut de minune până în zorii zilei.

Acasă.

(In amintirea lui Ioan A. Macaveiu)
„Das ist das Ende vom Lied“
Schiller.

Era să nu-l mai cunosc.

Culcat pe spate, cu ochii de jumătate închiși, privia aiurit la mine și zimbăia ca prin vis.

— Servus Alexandre! Bine c'ai venit... O, așa mi-e de reu acum... așa mi-e de frig...

Un tremur îi trecu d'alungul trupului și ochii lui se opriră asupra mea, rugători și triști.

Și erau așa de frumoși ochii aceia, în cari se concentraseră cele din urmă forțe de viață și de tinerete.

M'am așezat pe marginea patului și am început să-i vorbesc de câte numai îmi viniau în minte.

— Spune-mi ceva de acasă. Ce știi de acasă?

Câtă nespuse dragoste era în acest „acasă“. Toate amintirile, toate bucuriile, fericirea toată e legată oarecum de acest cuvânt. Da, acasă e mai albastru cerul, mai limpede apa izvoarelor, mai tainic freamătul pădurii! Acasă oamenii sunt mai buni, bucuriile mai adevărate și durerile mai puțin

Societatea Presei a realizat, de sigur, frumoase beneficii.

La jubileu.

Ministrul afacerilor străine a comunicat ministrului de război, că cu ocaziunea sărbării M. S. Impăratului și Regei Francisc Iosif, care va avea loc în luna Maiu, va fi la Viena un concurs de muzici militare la cari sunt invitate a lua parte statele străine vecine. Se vor distribui cinci premii, cum și medalii și mențiuni.

România la expoziția din Paris.

Dl An. Stolojan, ministrul domeniilor, a dat ordin tuturor șefilor de servicii ai departamentului său de a face câte o programă pregătitoare de obiectele ce pot fi expuse la expozițiunea din Paris.

În urmă, programa generală va fi alcătuită de către însuși dl ministru.

Serata de dans așa numită „română“ din Orșova.

Orșova, 17 Febr. s. n.

Permiteți-mi, stimate Domnule Redactor, a istorisi în prețitul ziar „Tribuna Poporului“ un cas nostim, ce merită atențiunea onoratului public cetitor român nu numai din punct de vedere local-social, ci și în genere din punct de vedere național.

În numărul 19 al amintitului ziar și anume în fruntea foii ați publicat un prea interesant articol, privitor la chestiunile sociale din Oradea-mare. Am cetit și recetit cu mare băgare de seamă adevărurile cuprinse într'ensul și am venit la concluziunea, că un cas analog s'a petrecut și la noi, în Orșova, cu ocaziunea seratei de dans, aranjată în 12 Februarie a. c. u., din partea comitetului parochial gr-or. din loc, în favorul bisericeii noastre. Zic analog pentru aceea, fiindcă această petrecere având caracter pur social, trebuia privită, și aranjată din partea domnilor respectivi ca atare și a nu face din ea o petrecere, care nu numai nu-i face onoare, ci deosește față de străini vaza și onoarea bisericeii noastre, a unicului scut, ce mai avem. E trist și dureros, când chiar unii dintre ai noștri servesc de unealtă spre a ne umili străinilor! Nici unei persoane singurate nu i-e permis a se umili, fie din interes particular, sau din alt motiv, cu atât mai vartos se nu ne umilim atunci, când e vorba de biserică, căci dacă și aceasta cade pradă molochului șovinistic, numai din vina noastră, atunci cu drept cuvânt putem zice, că nu mai avem drept de existență.

Sunt aproape 12 ani, de când viața so-

cială română din Orșova stagnează, neavând noi, Orșovenii, nici conveniri, nici alte petreceri românesce, căci fie-care din cauza indiferențismului, incubat în partea cea mai mare a inteligenței române de aici, și-a căutat numai de trebușoarele sale particulare, condus de egoism personal.

Străinii, cari din zi în zi se înmulțesc în Orșova își făceau în acest șir lung de ani nu numai treburile lor private, ba încă au dus o viață socială exemplară, aranjând petreceri și alte conveniri distractive și noi cu oareși-care durere sufletească priviam la ei, cum propășesc pe toate terenurile vieții publice-sociale, ear' noi stăm cu mâinile în sin. În această stare de lucruri comitetul parochial gr. or. din loc a luat inițiativa a aranja o serată de dans în 12 Febr. a. c., ca odată, după atâția ani, se arătăm, că nu am perit între străinii, cari zilnic ne copleșesc. E necontestabil, că această idee a fost foarte salutară, dar' modul executării ei numai rușine și dispreț ni-a adus. Scopul era, ca din venitul curat să se acopere speșele renovării zidului dela cimiter. Comitetul parochial adusesse hotărîrea și aceea, ca invitațiile la serata de dans, chiar și cele adresate către străini au să fie tipărite numai în limba română, ca limbă oficială a comunității noastre bisericești, după-cum s'a urmat până aci. Și ce să vezi? Un membru mai sfătos al comitetului, cărui îi place a fi absent peste an dela toate ședințele comitetului și face nefericita propunere, că cu privire la aceea, ca să putem ajunge la un rezultat material favoritor, ar trebui invitați străinii pe lângă limba română și în limba lor proprie, adică în cea maghiară și germană. S'a adus înainte și motivul că aranjatorii numai în cazul acesta ar primi misiunea, ce le-o încredințează comitetul parochial. Așa se vede, că acest domn propunător s'a ocupat foarte mult cu axioma Iesuiților din evul mediu, cari ziceau: „scopul sfințește mijloacele.“

Acestei propuneri, vătămătoare vazii și onoarei bisericeii și în special comunității noastre bisericești de aici i-a făcut afront mult onoratul și vrednicul nostru protopresbiter, dl Mihail Popovici, fiind spriginit de către commembrii Dr. Ioan Popovici, advocat și Vasile Segărcian primforestier, pășind cu contrapropunerea justă, că invitațiile au să fie făcute numai în limba română și motivând contrapropunerea sa cu următoarele:

— că limba oficială a comunității noastre bisericești gr.-ort. române în toate treburile înăuntru și în afară în înțelesul statutului organic, e cea română.

— că comitetul parochial, tot în interesul statutului organic, e dator a apăra vaza

și onoarea bisericeii și a comunității bisericești; că acest comitet e mai departe îndatorat ca reprezentantul comunității noastre bisericești, în toate casurile a ținea strict seamă de aceste dispozițiuni ale statutului organic; că de oare-ce reuniunile de alte confesiuni la balurile și toate petrecerile date de ele, chiar spre un scop filantropic, cu desconsiderarea ostentativă a limbei române va să zică a limbei credincioșilor precumpănitori ai comunității noastre bisericești de aici, nici când nu au făcut invitațiile la asemenea petreceri adresate lor, și în limba română; în fine; că, dacă pe lângă toate acestea s'ar e-bate comitetul parochial dela modalitatea observată până aci de a face invitațiile numai în limba română, această împregiurare ar involucra în sine o vătămare a vazii și onoarei credincioșilor comunității noastre bisericești, cu care nu o iertat a se țirguli și o umilire din toate punctele de vedere condamnabilă.

(Va urma)

PROCESUL ZOLA.

— Episoade. —

(Zina a 11-a.)

Paris, 18 Febr.

Maiorul *Walsin-Eszterházy* scrie în „*Pall Mall Gazette*“ următoarele:

— Apropiindu-se de masa prezidențială pentru a pune jurământ și mărturie, colonelul Picquart a trebuit să treacă pe lângă mine. Privirile noastre s'au întâlnit. Mizerabilul s'a cutremurat ca un laș. Se zice că Clemanceau trage bine. El voui provoca la distanță de 10 pași, cu un pistol încărcat și altul fără gloanș. Pentru că unul dintre noi trebuie să peară. Eu mă bat cu arma nu cu hârtie, cu nerezii acestia. Dacă pe Zola l'ar achita, Parisul întreg s'ar revolta. Eu aș fi în fruntea revoltaților. Ear' dacă Dreyfuss ar îndrăzni să calce pe pământ francez, 5000 de Ovrei ar acoperi cu cadavrele lor ulițele Parisului.

La 18. c. principele de *Orleans* s'a dus și a strâns mâna ostentativ lui *Eszterházy*. Tot atunci li s'au făcut ovațiuni mari generalilor *Boisdeffre*, *Pellieux* și *Gonse*, imediat după ce colonelul Picquart, care a fost confruntat cu ei, a zis că actele pe baza cărora ei au judecat, erau false.

Picquart numai cu greu a putut să scape de furia poporului.

La 18 c., când a fost ascultat maiorul *Eszterházy*, *Pellieux* nu l'a lăsat în sală până nu i-a luat revolverul din busunar. Se desese cu gândul nestrămutat ca îndată ce

Tresări.

— Cât de frumoasă e viața, zise el trist, și eu totuș trebuie să mor!

— De ce vorbești așa?

Și am început să-i vorbesc cu foc, cu patimă.

Ear' el avea pentru toate aceste un zimbet de neîncredere și în cele din urmă începu să plângă.

Era atâta reșignație, atâta durere năbușită în plânsul lui, încât mi se părea că ved nimicindu-i-se toate iluziile, toate visurile celor nouă-spre-zece ani.

Când am eșit dela clinică, eram foarte emoționat. Nu-mi mai eșia din minte plânsul acela năbușit, imagina frumoasă și palidă a prietenului meu. Și în auz lui sunau confus versurile lui Eminescu:

„Și-apoi cine știe de este mai bine
„A fi, sau a nu fi? Dar' știe ori cine
„Că ceea ce nu e, nu simte dureri —
„Și multe dureri-s, puține plăceri!“

Ați auzit v'odată ca morții să plângă, să dorească earăși viața?

O, nu!

Fruntea lor e senină, gândirile nu se mai abat în creeri, inima nu mai svécnește în

piept, nu mai dorește nimic, nu mai supără pe nimeni, pe nimeni; ei dorm.

„A murli, a dormi, poate a visa!“

La câte-va zile am mers earăși la el — pentru cea din urmă dată.

Când mi-a întins mâna, inelele îi jucă pe degete de largi.

Era vesel.

Razele soarelui pătrundeau dătătoare de viață în acest locaș al suferinței și al morții; un contrast bătător la ochi, care deștepta suspine zădarnice, dorințe vagi în inimă bieților bolnavi.

Atunci mi'a spus, că peste două zile merge acasă. Eram încântat de deciziunea lui, că eram sigur că acasă se va face bine.

Ear' el zimbea distrat, spunându-mi că are speranțe de însănătoșare, sau — mă privi lung cu ochii lui frumoși și mai-totuș e mai bine să moară omul acasă! Eram vr'o cinci împregiuratul patului și mă bucuram cu toții de bucuria prietenului nostru, care spunea că merge acasă.

Și s'a dus...

Nu s'a dus acasă, dar' a murit peste câteva zile. Și pe urmă când mori, te duc în pământ... acasă. Căci în cărțile cele sfinte e scris „pământ ești și în pământ te va întoarce“.

Labori ori Clemanceau 'i-ar zice că e spion, să-i impuște.

La 19 c. au fost ascultați academicianul Anatole de France și senatorul Laland. Ei au lădat pe Zola. Publicul din sală însă a demonstrat puternic în contra lor.

NOUȚĂȚI

Arad, 21 Febr. n. 1898.

Articolul ce publicăm azi în fruntea „Tribunei Poporului“ este datorit unei excelente colaboratoare a ziarului nostru. Deși semnează numai cu inițialele, valoarea scriitoare va fi ușor recunoscută de cei cari au urmărit cu atenție partea literară a ziarului nostru.

Atragem atenția cititorilor noștri asupra chestiunii importante ce se tratează în articol și exprimăm desigur o dorință a tuturor cititorilor, când rugăm pe distinsa scriitoare să ne onoreze cât de des cu asemenea articole.

Violarea secretului epistolar. Am spus deja, că amicii noștri Romul Ciogariu și Russu Șirianu au primit citațiune să meargă la postă, pentru-că în prezența lor să li-se desfacă niște scrisori „suspecte“. La caz' contrar, scrisorile se vor retrimete de unde au venit. Așa se zicea în hârtia direcției poștei. Vine însă „Arad és Vidéke“ și spune în numărul de ieri, că în plicuri era... „Liga Română“. De unde se știe aceasta?

Spre știință. Publicând Săm. răspunsul dlor B. Bocșan, Miron și N. Mladin am omis a face observația că corespondența la care răspund nu ni s'a trimis de dl preot Mladin. Prin urmare, toate cuvintele ce susnumiții domni șic la adresa dlui Mladin — pe care noi îl onorăm ca pe un preot brav — nu-l pot atinge pe actualul preot din Curtici, care, să ne îndoiim, va veni și d-sa să ia cuvântul și să facă lumină.

La înmormântarea mult regretatului Aurel Sueiu a oficiat și dl Ioan Codrean, preot în Șieldu, a cărui nume numai din greșală tipografică a lipsit dintre cei-ce au grăbit să facă ultimele onoruri defunctului martir.

Asentările din estimp. Tinerii din cercul Aradului vor avea a se prezenta anul acesta la asentare în următoarele zile: În Martie 7 Zsigmondhaza, Glogoveț, Curtici, în 8 Martie: Micalaca, Măndruloc, Cicir, Soboteli, Ghioroc, Cuvin; în 9 Mar-

Dar' el dorise totuși să meargă acasă, să se știe în apropierea iubitorilor lui, să audă suspine, să simtească lacrimi ferbinți pe fața lui rece ca ghiața.

O, da! Iubirea e mai tare decât moartea!

Atâta dorise — și era dorința din urmă. Ear' pretenii — dacă nu sunt părinți sunt prieteni — i-au așezat trupul în sicriu, și după sfârșitul ceremoniei funebre l-au dus la gară...

Sicriul fu așezat în un vagon separat și trenul se puse în mișcare. Culcat pe spate în sicriu, el tresări puțin de emoție la plecarea, apoi rămase earăși liniștit ca mai înainte.

Și dacă — o, dacă morților le-ar fi dat să vorbească și te-ai apropia de el întrebându-l: unde mergi, Ioane dragă? atunci el ar deschide ochii, te-ar privi liniștit ca omul cărui i s'a împlinit cel din urmă dor, și ți-ar răspunde tot atât de liniștit: — Mă duc acasă!

Budapesta 10 Februarie.

Alexandru Ciura.

tie: Szentlányfalva, Fakert, Zimánd-köz, Zimandujfalu, Ujponat și Macia.

În cercul Aradului-Nou, asentarea va fi dela 19—23 Martie; în cercul Vinga dela 28—31 Martie; în cercul Lipovei dela 13—17 Martie.

Socialiștii în comitatul Aradului. „Arad és Vidéke“ scrie, că s'au observat mișcări socialiste și în comitatul nostru și anume la Megyes-egyháza, unde posturile gendarmerești au și fost întărite.

Comuna aceasta, trebuie să se spună, este însă curat unguerească! Ear' locuitorii ei cer nici mai mult nici mai puțin decât împărțirea moșiei din Chișineu a arhiducelui Iosif, „cel mai iubit arhiduce între Unguri“, cum scriu foile lor, și comandantul suprem al honvezilor.

Cătanele noastre în Dalmația. Mare senzație a produs în cetate știrea că unul din batalioanele regimentului va fi dus tocmai în Dalmația, și și anume la Castelnovo. După cum se face socoteală, va pleca batalionul 2, comandat de maiorul Nachehusen ori al 3-lea comandat de maiorul Kratky... Cum se vor simți oare feciorii noștri prin această țeară stâncoasă și pela marginea mării!

Lipsa de gendarmi! Autoritățile toate se plâng de... lipsa de gendarmi. Mai ales trebuie gendarmi pînă... Unguri.

Dar, ce s'ar face naționalitățile dacă dintre dênsele vor lipsi gendarmii, — întreabă patrioții relatând că trebuie concentrați gendarmii pe Alföld.

Fie siguri, că nu vor plânge după ei nici ordinea publică nu vor primejdui-o. Lucrul acesta îl face — și încă cu prisosință — rása dominantă.

Pazmandiade. A pățit-o și de astă-dată marele Argus al „cinstei maghiare în străinătate“. Insulta ce a adus marelui artiste Tina di Lorenzo, a indignat pe toți tovarășii lui din presă, cari au trimis frumoasele italiene o adresă, cerând iertare pentru bătăria marelui „cavaler“. Contele Keglevich, directorul teatrului liric 'i-a insultat într'o scrisoare, ear' când „cavalerul“ a cerut satisfacție, 'i-s'a refuzat, pentru-că așa ziceau martorii contelui (contele Bethlen András și Gromon Dezső), un om care insultă o femeie, nu e vrednic a 'i-se da satisfacție cavalerescă.

Ear' alaltăeri Pázmándy, sub presiunea opiniei publice, s'a simțit îndemnat să ceară iertare printr'o scrisoare artistei italiene, care desigur va ținea minte multă vreme pățania ei din Budapesta, capitala „cavalerilor“.

Cine-i Rezey Szilviusz? În ședința dela 18 c. a. Dietei deputatul Varossy Gyula a zis următoarele:

„Când n'a mai trebuit nimărui, ați numit pe Rezey Szilviusz inspector scolar. D-nul acesta însă face beți în fie-care zi, bea mult și vreme îndelungată, bea până dimineața. Am făcut aceasta cunoscut ministrului și în scris. D-nul acesta, inspector scolar, morl de beat umbă dimineața din birt în birt, însoțit de lăutari. Câte odată își închipue că e grădinar ear' femeile ce întâlnește pe stradă fiori pe care trebuie să le ude“...

Și când ne gândim că pe bețivul acesta guvernul l'ar fi numit până și episcop... românesc!

Jidanii „liberali“ și Picquart. Ziarele din Budapesta scriu, că cetățenii „liberali“ din „capitală“ au comandat o foarte frumoasă sabie pentru colonelul francez Picquart. Pe latul sabiei e scris: „Colonelului Picquart luptător pentru dreptate. — Numeroși cetățeni liberali din capitala liberalei Ungarie“... Cuvântul „liberal“ este a se lua, se înțelege, egal cu „jidov“...

Rămâne de altfel să trimită o sabie trădătorului căpitan Dreyfuss. Cel puțin

Francezii vor cunoaște mai bine spiritul „liberal“ al „liberalei“ Ungare.

Balul „României June“ din Viena. Societatea academică soc.-lit. „România Jună“ invită la petrecerea ca dans ce va avea loc Vineri în 4 Martie st. n. a. c. sub Protectoratul Exc. Sale Dlui Nicolae Dumba, consilier intim al Majest. Sale, etc. în sala festivă Hotel Continental II., Praterstrase 1 (Intrarea Taborstrase) Viena în Februarie 1898. Inceputul la 9 oare seara. Comitetul de dame: Domnișoara Maria Dracinschi, Domnișoara Elisa Eustatiu, Domnișoara Olga Hofbauer, Domnișoara Aurelia Mihailescu, Domnișoara Natalia Otto, Domnișoara Adelina Piso, Domnișoara Lucia Popovici, Zoe Popovici, Domnișoara Aurelia Pretorian, Domnișoara Lily Pretorian, Domnișoara Aglaia Lupu, Domnișoara Irina Teclu, Domnișoara Emma Truxes, Domnișoara Leopoldina Truxes, Domnișoara Gina Truxes, Domnișoara Bită Vasilevici. Comitetul de domni: President: Dr Victor Iliuși, v. President: Alexandru Crăciunescu, Cassar: Aurelian Țurcan, Secretar: Cesar Popovici. Constantin Berariu, Tiberiu Bredicianu, Dr. Nicolae Comșa, Cornel Crăciunescu, Dr. Iuliu Chicin, Nica Dracinschi, Nico Haeman, Dr. Victor Hnidey, Teofil Ivanovici, Iuliu Malinasiu, Eugeniu Muntean, Mihaiu Popovici, Teofil Popovici Octavian Prostian, Marian Romanovici, Guilelm Șorban, Dr. Nico Țurcan, Eugen Simionovici, Alexandru Vaida-Voevod, Emil Venter de Chanád.

„Patria“ institut de credit în Blaj 'și-a ținut Marți în 15 a. c. adunarea generală a XII-a. Din raportul direcțiunii despre afacerile an. 1897 însemnăm aci câteva date. Depunerile la sfârșitul anului au fost de fl. 637.105, cu 58 mii mai mult ca în trecut. Imprumuturile cambiale au fost de fl. 759.766.58, ipotecarele de fl. 121.727.52 și lombardul de fl. 26.003. Intreagă circulațiunea anului a fost de peste 6 milioane fl. Din venitul curat de fl. 22.396.20 s'au votat spre scopuri de binefacere fl. 1013.77 și anume: pentru spitalul studențului 500 pentru convictul din Lugoj fl. 50 pentru pompierii din Blaj fl. 300, ear' la a direcțiunii fl. 113.77. Deosebită atențiune se pune la acest institut spre întărirea fondului de rezervă. căruia 'i-s'au votat și de data aceasta 40% din venitul curat, adică fl. 6758.48 ridicându-l astfel la frumoasa cifră de peste fl. 80.000 față cu capitalul social de 110 mii fl. Directorii Dr. Aug. Bunea, George Bărbat și Dr. Alex. Pop, a căror mandat a expirat, au fost realeși.

Duel senzațional a fost zilele trecute la Viena, între principele Filip de Coburg și locotenentul de ulani Mattachich-Keglevich Géza. Causa duelului, ca mai totd'auna, femeia! Voinicul și frumosul locotenent a fugit adică anul trecut cu nevasta principelui. Acesta însă 'și-a adus soția îndărăt. Cei doi amoroși nu au vrut și nici n'au putut să se lase de dragoste, și acum de curând eară se întâlneau în Viena, într'o casă ce au închiriat. Prințul aflând aceasta, a provocat la duel pe rivalul seu.

Duelul nu este însă drept, de cele mai multe ori. Așa și acum rănit a rămas și la trup tot cel rănit în suflet: prințul! S'au bătut întâiu cu pistolul. După-ce nu s'au rănit însă, au continuat cu sabia, în care locotenentul a rănit grav la cap și la mână pe prințul de Coburg.

Procesul fostei prințese de Chimay. Se face mare zgomod la New-York, în jurul unui proces intentat de fosta prințesă de Chimay înaintea curții supreme din Delroit executorilor testamentari ai defunctului Ward, tatăl celebrei americane Clara Ward, care e una dintre ficele instituitele legate; a acuzat pe curatorii succesiunii: 1) că au interpretat ilegal testamentul; 2) că n'au dat socoteală de cheltuelile făcute. În fine p. a acuzat pe mama sa și pe cei doi fructi ai săi că au săvârșit un aranjament

fraudulos, tinzând să deprecieze proprietățile financiare, bunurile mobile și imobile ale succesiunii, pentru ca să le răscumpere apoi cu prețuri inferioare valorii lor reale.

Consiliul suprem a respins acțiunea doamnei Clara Ward, pe motiv că ea n'are probe suficiente ca să-și susție zisele. Dintr'unul din punctele ridicate în cursul debaterilor, rezultă că exprințesa de Chimay primește un venit anual de 300.000 lei afară de cei 75 de mii lei, pe cari îi plătește fostului său bărbat, prințul de Chimay, pentru întreținerea copiilor lor.

Principele României. După știrile ce vin de la Coasta de Azur, A. S. R. Principele Moștenitor al României se bucură de cea mai perfectă sănătate. Nu numai că e pe deplin restabilit, dar are o față veselă, încât nu mai arată nici o urmă din teribila boală de care a suferit; din contră, o persoană care a văzut acum câte-va zile pe A. S. Regală, a afirmat că nici odată nu se afla mai bine ca acum. A. S. R. 'și-a lăsat barbă și 'i șade admirabil de bine.

Distrat. Cunoscutul medic de băi, profesorul Spindl, asemenea colegilor săi, era foarte distrat.

Odată întrebă pe un pacient: „Ei, cum suporți apa din Sprudel?“ „Foarte rău!“ răspunse bolnavul. „După primul păhar, mi-e greață, capăt bății de inimă, greutate etc.“ „Și după al doilea?“ „Mă simt ceva mai bine.“ „Hm, în locul d-tale pe viitor aș lăsa cu totul primul păhar și aș începe cu al doilea!“ zise profesorul de tot serios.

Bibliografie. Căsătoria după legea civilă ungară (Art. de lege XXXI din 1894) cu notițe din dreptul bisericesc vésăritean de Dr. Petru Ionescu, este titlul unei cărți apărute zilele aceste în editura Librăriei și Tipografiei diecesane din Caransebeș.

Rectificare. La comptul Bilanț publicat în numărul 25 al „Tribunei Poporului“ e a se ceti în loc de „Oravițana“ societate pe acții — „Oraviciana societate pe acții“, iar la Comptul „Profit și pierderi“ rubrica „interese reescompt în loc de fl. 4,186.37 e a se ceti fl. 4,187.37.

Cursul pieței de săptămână din Arad.

Grâu de frunte . . .	fl. 11.20 până 12.20
„ „ „ „ „ „ „ „ „	11.30 „ 11.40
Secara	8.10 „ 8.20
Orzul	5.60 „ 4.80
Ovăzul	6.20 „ 6.30
Cucuruzul	4.80 „ 5.—

Prețul făinei:

Făină albă	Nr. 00	fl. 20.80
„ „ „ „ „ „ „ „ „	0	20.20
„ „ „ „ „ „ „ „ „	1	19.90
„ „ „ „ „ „ „ „ „	2	19.60
„ „ „ „ „ „ „ „ „	3	19.30
Făină pentru pâne „	4	19.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „	5	18.60
„ „ „ „ „ „ „ „ „	6	18.40
„ „ „ „ „ „ „ „ „	7	17.10
„ „ „ „ „ „ „ „ „	7b	15.80
„ „ „ „ „ „ „ „ „	8	11.80
Terțite	„	4.80

ULTIME ȘTIRI

Paris, 20 Febr.

Opinia publică întreagă e pornită contra lui Zola, pe care îl apără abea patru ziare. Luni încep pledoariile, deoare-ce cu ascultarea martorilor s'a terminat. Pe Mercuri seara se speră verdictul, care va fi, așa se crede, în defavorul lui Zola. S'au luat întinse măsuri militare. Generalii sunt slăviți, în urma purtării lor, ca după o campanie victorioasă.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se respătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin poștă și se rezolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“

5—10

SOCIETATE PE ACȚII

121

Credit personal pe amortisație

Exoperez:

IMPRUMUTURI IEFTINE PE AMORTISARE

de mai mulți ani și fără cheltueli prealabile,
funcționarilor publ. și oficerilor cu leafă minimală de 900 fl.

(95) — 23

ori

cu rentă viageră de cel puțin 500 fl.

mai departe

Imprumuturi amortisaționale pe moșii și case la oraș

cu 4% 4¹/₂ și 5%

precum și amortisație corespunzătoare.

Convertesc imprumuturi cu camete mai mari.

La dorință anticipez speșele de intabulare.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumut pe imobile și moșii
ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchényi.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 39—

„TRANSILVANIA“ ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cea mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;
 2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.
- Deslușiri să dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchényi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Cel mai senzațional roman al literaturii moderne. În limba engleză s'a vindut în cincizeci de mii de exemplare. Succes colosal. Tradus în toate limbile europene.

In românește de Afin dela Tuscia a apărut acum.

TRILBY

Prețul unui exemplar: direct fl. 1.30. În librăriile din monarhie fl. 1.60. În România și străinătate 4 lei.

18332—10

Deposit general:

Afin dela Tuscia, tipografia Uhrmann, Temesvár Ungaria.

Comande din provincie se efectuesc prompt

Asortiment bogat în obiecte pentru cadouri de Crăciun și Anul-nou!

(46) 41—

HAJEK ANTAL

Strada Forray. ARAD. Curte de sticlărie.

Cel mai ieftin isvor de târguit de tot felul
de sticlărie, porțelan și vase de pență
pentru casă

OGLINZI, TABLOURI ȘI RAME PENTRU ICONI
cea mai bună calitate de

LAMPE DE MASĂ ȘI DE AGĂȚAT, DITMĂR
garnituri pentru hoteluri, birturi și
cafenele

CELE MAI RENUMITE ÎN LUME SIEMEN
BUTELII PENTRU VIN, BERE ȘI COGNAC
garnituri pentru bucătărie și altele ce cad în
această specialitate.

CEA MAI FINA CALITATE DE STICLE ÎN TABLE DE
BOEMIA ȘI BELGIA

Mare asortiment de obiecte pentru donațiuni la cununii, zile onomastice și alte ocazii

Fondată 1883.

Telefon Nr. 247.

Tot aici se primește și un învățacel